

Zajednica udruga antifašističkih boraca i antifašista Zagrebačke županije i Grada Zagreba nastavlja veoma plodnu i uspješnu međunarodnu suradnju u regiji i sa SUBNOR Srbije u ovoj jubilarnoj 75. obljetnici otpočinjanja organizirane antifašističke oružane borbe naroda ovih prostora.

U veljači smo posjetili Cazin i Veliku Kladušu, odmah zatim u travnju smo primili antifašiste Novog Sada i posjetili antifašiste Čeških Budjejevica u Češkoj, zatim 4. svibnja smo bili na Titovom grobu u Beogradu, uspostavili smo suradnju sa Udruženjem za vrednote NOB-a Metlike i Črnomla, razvijamo stalnu suradnju sa ZbNOB Brežica, Krškog i Novog Mesta.

Povodom 72. obljetnice oslobođenja Grada Beograda, delegacija ZUABA u sastavu Petar Raić, predsjednik ZUABA i Stevo Čokrić-predsjednik UABA Črnomerec je na poziv SUBNOR-a općine Savski Venac, posjetila ovo udruženje 17. listopada i sudjelovala u bogatom programu obilježavanja ove godišnjice. UABA Črnomerec i SUBNOR Savski Venac gaje višegodišnju stalnu i bogatu suradnju na obilježavanju značajnijih datuma. zajedničke antifašističke prošlosti i njeguju dobre prijateljske odnose.

Na proslavu **72. godišnjice oslobođenja Beograda 20. listopada** krenula je grupa članova ZUABA ZŽ i GZ sa jednim autobusom, među kojima su bili borci NOR-a Branko Božić i Šime Mudrovčić. Prisustvovali smo polaganju vijenaca na Spomenik oslobodiocima Beograda. U operaciji oslobađanja Beograda sudjelovale su brojne jedinice iz Hrvatske, 6. lička NOU divizija, 13. proleterska NOU brigada Rade Končar, 28. slavonska divizija i druge. Zato je naše sudjelovanje u odavanju počasti poginulim borcima tim značajnije. Susreli smo se sa predstavnicima SUBNOR-a Grada Beograda, Zdenko Duplančić, Surla Milan, Andrija Rašeta i drugi, te sa članovima sekcija slavnih jedinica NOVJ 6. ličke, 7. banijske i 8. kordunaške NOU divizije, te sekcijom 1. proleterskog Korpusa NOVJ. Razmjenjena su iskustva, prisjećanja i skromni pokloni.

Na Avali smo posjetili Spomenik Neznamom junaku, avalski TV toranj i upoznali se sa ostalim znamenitostima Parka prirode Avara, te uživali u prekrasnom pogledu na Beograd i veliki dio Srbije, posebno valovite Šumadije. Dalji put nas je vodio šumovitim Šumadijom, preko Sopota, Ripnja i Mladenovca do Topole gdje smo zastali u razgledanju Mauzoleja Karađorđevića. Put nas je dalje vodio do Kragujevca, gdje smo bili srdačno primljeni od strane SUBNOR-a Grada Kragujevca i predsjednika Željka Zirojevića i ostalih drugarica i drugova. Razmijenili smo iskustva o članstvu, aktivnostima i organiziranju antifašista Kragujevca i Šumadije. Za pohvalu je brojnost članstva oko 16.000 članova svih dobi, a posebno su se domaćini pohvalili da uživaju veliku potporu u svim aktivnostima od strane Grada Kragujevca i općina, a da brigu o spomenicima NOB-a pored lokalne samouprave vode škole, i mjesne organizacije SUBNOR-a. Ispred zgrade u kojoj su smještene brojne društvene organizacije vijori se još od 1975 godine crveni barjak SAMOUPAVE

Sutradan, **21. listopada, smo sudjelovali na Komemoraciji VELIKI ŠKOLSKI ČAS** u Spomen parku 21. oktobar na Šumaricama, gdje smo položili vijenac strijeljanim đacima i ostalim žrtvama fašizma, a prema protokolu Grada Kragujevca. Mediji su pokazali veliki interes za dolazak naše delegacije i više puta tijekom dana prikazali snimak. Poslije obilaska Muzeja Šumarice i ručka u Hotelu Kragujevac, krenuli smo put Kraljeva, gdje smo dočekani od strane Grada Kraljeva- pomoćnika gradonačelnika Sretena Jovanovića i Vesne Popović, šefice protokola. Najprije smo položili vijenac na Spomenik žrtvama fašizma .u Spomen groblju 14. oktobar 1941. Domaćini su nas potanko upoznali sa tom velikom tragedijom, kada je strijeljana gotovo 1/5. aktivnog stanovništva radničkog grada Kraljeva, među kojima je bilo i Hrvata. U Narodnom muzeju Kraljeva smo obišli postav o 14. oktobru, kao i stalni postav povijesti tog Grada. Kustosica muzeja nas je sjajno vodila kroz postav muzeja u kojem smo mogli vidjeti veliki doprinos naroda antifašističkoj pobjedi. Pomoćnik gradonačelnika Sreten Jovanović nas je dalje vodio u razgledanje Grada kroz najuži centar do Skupštine grada, gdje je upriličen veoma srdačan prijem uz obostrani razgovor popraćen medijima. Tu smo razmijenili skromne poklone(knjiga Kronologija NOB-a Hrvatske i Hrvatska u Titovo doba i poslije te promotivni paket Turističke zajednice Grada Zagreba, od nas i od domaćina Historija Kraljeva) te nastavili šetnju gradom do obale rijeke Ibra, i Turističke organizacije Kraljeva gdje smo se morali oprostiti od naših gostoljubivih domaćina, koji su nam svojom pažnjom i prijateljskim prijemom htjeli pokazati i mnogo više od kurtoznog druženja – želju za trajnim prijateljstvom i vezama članova naših udruga, ali i nas građana dvije zemlje..

Po povratku u Kragujevac, ponovo smo imali druženje sa članovima SUBNOR-a, u njihovim prostorijama.

Ujutro 22.10., trećeg dana našeg boravka u Srbiji, krenuli smo u pravcu Užica, preko Knića, Mrčajevaca, Čačka i Požege. Tu smo dočekani vrlo srdačno .od strane protokola Grada Užica , gospođe Verice Tucović. Službeni dio je započet prijemom u svečanoj dvorani gradske

skupštine uz veoma srdačan doček zamjenika Gradonačelnika gospodina Nemanje Nešića. Cijelu posjetu pratili su novinari i televizija. U srdačnom i nadahnutom govoru zamjenik Gradonačelnika je istakao sve civilizacijske vrijednosti antifašizma i zajedničkog života naših naroda, naglasivši veliki doprinos druga Tita i NOVJ uspostavljanju sustava samoupravljanja. Sa ponosom su govorili o Užičkoj republici 1941. godine. Poslije razmjene simboličnih poklona krenuli smo u pravcu 14. kilometra, odnosno na Kadinjaču, gdje se nalazi velebno spomen obilježje. Zajedno sa domaćinima odali smo počast borcima Radničkog bataljona polaganjem vjencai, razgledali postav muzeja radničkog bataljona Kadinjače. Spomen obilježje je pod zaštitom države i dobro se održava.

Naši domaćini, zamjenik gradonačelnika Nešić Nemanja, direktor Narodnog muzeja gospodin Terzić i Verica Tucović su nam usputno pokazali uži centar Užica, obišli smo hidrocentralu na Đetinji koja je izgrađena 1900 godine po nacrtu Nikole Tesle, kao prva na Balkanu, a druga u svijetu, poslije Niagare.

Sljedeća aktivnost je bila posjeta Narodnom muzeju, gdje smo razgledali izložbu Užička republika sa originalnim predmetima i postavom, kao u vrijeme boravka Vrhovnog štaba i druga Tita 1941. godine. Uz objašnjenja i prikaze divili smo se hrabrosti i odlučnosti i dalekovidosti boraca i ljudi ovog kraja.

Domaćini su htjeli još puno toga da nam pokažu, ali je vrijeme bilo za odlazak u Zlakosu, etno selo izvornog lončarstva, gdje smo u prekrasnom ambijentu Tarzića avlije bili počašćeni kulinarskim narodnim delicijama toga kraja. Rastanak sa Užicem i domaćinima je bio pun emocija, adresa i obećanja da ćemo u najskorije vrijeme ponovo doći i obilaziti sadržaje koje smo preskočili.

Nastavili smo tog subotnjeg popodneva put preko Požege, Divčibara, Valjeva, Kceljeve i Šapca do Sremske Mitrovice, gdje su nas nestrpljivo očekivali drugovi i drugarice iz SUBNOR-a. Doček je bio više nego srdačan, a upoznavanje i predstavljanje bi potrajalo do kasnih večernjih sati, ali se moralo nastaviti put prema Zagrebu, sa pregrštom lijepih doživljaja, puno novih prijateljstava i saznanja o veličini antifašističke Narodnooslobodilačke borbe svih naroda ovih prostora.

Kao rezime ovog trodnevnog boravka i druženja našeg članstva sa udruženjem SUBNOR-a Beograda, Kragujevca, Kraljeva, Užica i Sremske Mitrovice možemo zaključiti da je bio veoma koristan i uspješan, da je pokazao potrebu razmjene ideja, stavova, prakse i kontakata u cilju zbližavanja naroda u regiji, učvršćenju mira i dobrih susjedskih odnosa, te širenju civilizacijskih antifašističkih, demokratskih i kulturnih vrijednosti.

Za nas antifašiste Grada Zagreba je od posebnog značaja to da smo u praksi vidjeli da se antifašističke vrijednosti u Republici Srbiji poštuju na nivou države i lokalne samouprave, da se vodi briga države za spomeničku antifašističku baštinu, te da je vlast nositelj temeljnih aktivnosti na obilježavanju značajnih datuma iz NOB-a i očuvanju spomeničkih kompleksa, na čemu mi u Hrvatskoj trebamo ustrajati i tražiti od naših državnih i lokalnih vlasti.

Isto tako ističemo da je naša posjeta bila medijski popraćena od strane RTS-a, lokalnih televizija, radija i tiska, što u našoj zemlji nije uobičajeno.

Smatramo da smo ovom posjetom dali veliki doprinos prevladavanju napetosti u odnosima naših država, uvjerali se da narodi želi suradnju i njegovanje dobrih prijateljskih odnosa, jer nivo dočeka, izraženog gostoprimstva i sadržajnost razgovora su to potvrdili. Nismo doživjeli nijedan loš trenutak, potcjenjivanje i odbojnost kako kod službenih domaćina, tako i od građana sa kojima smo kontaktirali.

Ovom prilikom zahvaljujemo se našim dragim domaćinima u svim tim gradovima i SUBNOR-ima na gostoprimstvu, srdačnom prijemu i bogatom sadržaju boravka.

Pripremio: Stjepan Šafran,

potpredsjednik ZUABA ZŽ i GZ